

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto
Alueidenkäyttö
PL 35, 00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntöne 18.11.2014

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuulivoimaloiden melutason ohjearvoista.

Luonnos asetukseksi valtioneuvoston meluohjearvoiksi tuulivoimalle on valmisteltu ympäristöministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteisessä työryhmässä. Tätä edelsi laajempi työryhmä, jonka työ valmistui kesäkuussa 2014. Edeltävän työryhmän työ ei ollut yksimielinen ja sisälsi TEM:n, Energiateollisuus ry:n sekä Suomen Tuulivoimayhdistys ry:n eriävät mielipiteet.

Asetusluonnoksen mukaan ohjearvot olisivat samat pysyväälle ja vapaa-ajan asutukselle (sekä hoito- ja oppilaitoksille ja virkistys- ja leirintäalueille). Esitys poikkeaa vuoden 2012 ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnitteluoppaan ohjearvoista, joissa vapaa-ajan asutukselle esitetään 5 dB (A) alhaisempia ohjearvoja. Valtioneuvoston vuoden 1992 melun ohjearvoissa on myös alhaisemmat meluohjearvot vapaa-ajan asutukselle.

Asiakirjoista selviää, että tuulivoimamelun erityisluonteen vuoksi on perusteltua asettaa tuulivoimamelulle omat ohjearvonsa. Nykyisen esityksen mukaan kaksi vuotta käytössä ollut ympäristöministeriön ohjeistus kuitenkin muuttuisi.

Työryhmä on linjannut, ettei ole tarkoituksenmukaista asettaa tiettyä minimietäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Tämä linjaus sisältyi jo vuoden 2012 YM:n oppaaseen tuulivoimarakentamisen suunnittelusta. Pohjois-Pohjanmaalla jotkin kunnat (Raahe ja Pyhäjoki) ovat asettaneet 2 km etäisyysvaatimuksen tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Tämä kuvastanee sitä, että tuulivoimaloiden sijoittamiselle suhteessa asutukseen ja voimaloiden aiheuttamalle haitalle (etenkin melu) on haluttu saada konkreettinen ja selkeä linjaus. Kyseiset kunnat ovat päätyneet tällaiseen menettelyyn kansalaistoiminnan aktivoitumisen jälkeen. Sekä vuoden 2012 että lausunnolla olevan asetusluonnoksen ohjearvojen mukaiset meluvyöhykkeet, eivät ulotu lähellekään 2 km:n päähän tuulivoimaloista. Näin ollen ko. kunnat ovat halunneet tiukemman linjan tuulivoimaloiden sijoittamiseksi suhteessa asutukseen. Raaheen ja Pyhäjoelle on tulossa lukuisia tuulivoima-alueita ja yhteensä enemmän kuin useita kymmeniä tuulivoimalaitoksia. Nämä kunnat, kuten myös Kalajoki ja Siikajoki, edellyttävät ainakin pääsääntöisesti tuulivoimaloilta ympäristölupia. Tällä menettelyllä kunnat pyrkivät etenkin mahdollisen meluhaitan hallitsemiseen.

Asetusluonnoksen siirtymäsäännösten mukaan ohjearvoja ei sovellettaisi kaavaehdotukseen joka on ollut tai on julkisesti nähtävillä. Pisimmälle ehtineissä hankkeissa tulisi siten sovellettavaksi tiukemmat ohjearvot kuin tulevilla uusissa hankkeissa, koska niihin on sovellettu tuulivoimaoppaan mukaisia vapaa-ajan asuntoja koskevia vuoden 2012 tiukempia ohjearvoja. Tällaisia tuulivoimayleiskaavoja Pohjois-Pohjanmaalla on jo verraten paljon. On toivottavaa, että asetus saadaan tällä kertaa muotoiltua niin, että sitä voidaan soveltaa tästä eteenpäin tuulivoimarakentamiseen pysyvästi niin, etteivät ohjeet vaihdu toistuvasti.

Työryhmä on tarkastellut tuulivoimaloille sovellettavia melutasoja Ruotsissa, Tanskassa ja Saksassa. Saadun selvityksen perusteella näissä maissa sovelletaan tiukempaa meluohjeistusta kuin mitä Suomeen esitetty asetusluonnos olisi. Kun em. maissa tuulivoimarakentaminen on huomattavasti pitemmällä kuin Suomessa, herää kysymys, onko perusteltua soveltaa Suomessa lievempiä ohjearvoja.

Työryhmä toteaa, että mikäli luovuttaisiin vuoden 1992 ohjearvopäätöksen mukaisista erilaisista ohjearvoista pysyvälle ja vapaa-ajan asutukselle, se aiheuttaisi muutospainetta myös ohjearvopäätöksen (993/1992) sisältöön. ELY-keskus katsoo, että tämä on hyvä tiedostaa päätettäessä tuulivoimaloiden meluohjearvoista. Ratkaisuun pitäisi vaikuttaa, minkälaisia kokemuksia runsaan 20 vuoden aikana on saatu erilaisen ohjearvojen soveltamisesta pysyvälle ja vapaa-ajan asutukselle.

Jo vuoden 2012 suunnitteluohjeissa oli maininta, että ”mikäli tuulivoimalan ääni on laadultaan erityisen häiritsevää eli ääni on tarkastelupisteessä soivaa (tonaalista), kapeakaistaista tai impulssimaista tai se on selvästi sykkivää (amplitudimoduloitua eli äänen voimakkuus vaihtelee ajallisesti), lisätään laskenta- tai mittaustulokseen 5 dB ennen suunnitteluohjearvoon vertaamista”. Pohjois-Pohjanmaalla kaikkiin tuulivoimahankkeisiin on laadittu melumallinnus ja meluvyöhykkeet on kuvattu kartalla sekä ilmoitettu, kuinka monta pysyvää tai vapaa-ajan asuntoa meluvyöhykkeille sijoittuu. Vaikka tuulivoimatoimijat/konsultit ovat tiedostaneet ja melumallinnusraporteissa tuoneet esille tuulivoimaloiden aiheuttaman melun erityisluonteen, ei 5 dB:n korjausta ole raportoinnissa tehty tai analysoitu miksi sitä ei ole tarpeen tehdä.

Asiakirjoista ilmenee, ettei TEM pidä perusteltuna, että asetuksessa huomioitaisiin merkityksellisesti sykkivä melu mittaustulokseen tehtävää korjausta koskevissa säännöksissä (impulssimaisen melun ja kapeakaistaisen melun lisäksi). Kun työryhmä ei pystynyt ratkaisemaan asiaa, pyydetään lausunnonantajia ottamaan asiaan kantaa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen saamien kokemusten mukaan tuulivoimamelun ilmenemisessä on seikkoja, jotka voivat vaikuttaa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. YVA-yleisötilaisuuksissa ja lehtikirjoittelussa on toistuvasti tullut esille, että tuulivoimaloiden ääni on kantautunut hyvinkin kauas, myös sisätiloihin ja ääni on koettu häiriönä (siis meluna). Toisten tietojen mukaan ongelmia taas ei olisi ollut. Lienee mahdollista, että sisä- tai ulkomeluohjearvot eivät ylity, vaikka ääni on koettu häiritseväksi. Ainakin Raahessa melua on myös mitattu ja ELY-keskuksen saamien tietojen mukaan ohjearvot eivät olisi ylittyneet.

Ilmeisesti on niin, että tietynkaltaisissa sääoloissa ääni voi kantautua tavanomaista kauemmas ja aiheuttaa sellaista meluhahtaa, joka ei ilmene ”tavanomaisessa” tilan-

teessa. On tärkeää, että tuulivoimaloiden sijoittelussa tämä otetaan huomioon. ELY-keskus katsoo, että on erityisasiantuntemusta vaativa seikka ottaa kantaa siihen, tulisiko sykkivä melu sisällyttää asetukseen vai riittääkö pelkästään impulssimaisen ja kapeakaistaisen melun huomioon ottaminen ja 5 dB lisäys ennen ohjearvoihin vertaamista. Yksityiskohtaisissa perusteluissa s. 16 kappaleessa 3 todetaan, että tuulivoimamelun erityispiirteitä ei pystytä huomioimaan mallintamisvaiheessa. Kuitenkin mallintamisohjeiden (YM 2/2014) s. 13 on sanottu että ne sisältyvät mallintamiseen. Onko tässä ristiriitaa?

Asiassa voisi noudattaa varovaisuusperiaatetta. Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta tuulivoimaloiden rakentamiselle asetetut valtakunnalliset tavoitteet tullaan saavuttamaan, jolloin ei ole tarvetta sijoittaa tuulivoimaloita niin, että niistä aiheutuu meluhaittaa pysyvälle tai vapaa-ajan asutukselle.

Asetusluonnoksen yksityiskohdista ELY-keskus toteaa seuraavaa: asetustuonnoksen 2 § kohdissa 2) ja 3) tulisi käyttää ilmausta "...asuinrakennusta, jonka...". Tämä täsmentää sitä, että kyse on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta asuinrakennuksesta. Samoihin kohtiin tulisi myös lisätä, että määritelmät koskevat myös aiemman rakennuslain mukaisia rakennuslupia sekä asuinrakennuksia, jotka on rakennettu ennen lupavelvoitteen säätämistä lakiin.

Asetusluonnoksen 2 § kohdassa 4) on mainittu, että virkistysalueilla tarkoitetaan mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa yleiseen virkistykseen osoitettuja alueita. Myös muiden alueiden osalta tulisi olla sama periaate: ohjearvojen tulee koskea myös kaavoissa varattuja alueita eikä pelkästään olemassa olevia alueita.

Johtaja

Jonas Liimatta

Ylitarkastaja

Tuukka Pahtamaa

